

Дворянчикова С. Є., к. філол. н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

(Київ, Україна)

ЛЕВКО БОРОВИКОВСЬКИЙ – АПОЛОГЕТ ДІАЛОГУ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУР

Доповідь присвячено освітленню деяких аспектів творчої постаті Л. Боровиковського (1806–1889), якого дослідники вважають одним із перших представників романтизму в українській літературі, а сучасники називали «Колумбом української романтичної поезії».

Творча індивідуальність Левка Боровиковського під впливом громадсько-історичного етапу й особистого життєвого шляху проявилась у іпостасях талановитого поета, етнографа, автора балад, перекладача, байкаря, що став одним із перших українських романтиків, розвиваючи в нашій літературі поширений у Європі жанр балади [1].

За підтримки свого наставника і професора Петра Гулака-Артемівського студент Харківського університету Левко Боровиковський нотував народну творчість: пісні, казки, легенди. Відомо, що, окрім латини та польської мови, юнак студіював перську та французьку мови.

Як потужний поет старшокурсник Левко Боровиковський заявив про себе баладою «Маруся», яка за формою була вільним переспівом «Свѣтланы» (1813) Василя Жуковського. Цей твір високо оцінив Іван Франко у передмові «Дещо про “Марусю” Л. Боровиковського та її основу», зазначивши про те, що автор надав ознак українського колориту традиційним для європейської романтичної балади темам і мотивам.

У подальшому Левко Боровиковський опублікував ще низку переспівів: «Подражаніє Горацію», «Два ворони», «Ледащо».

Наступним кроком до перекладу здобутків загальноєвропейської літератури для вітчизняних читачів були авторські переклади «Кримських сонетів» і поеми «Акерманські степи» Адама Міцкевича. Як зазначив

М. Назаренко, «дослідники досі сперечаються, хто був перекладачем «Акерманських степів» Міцкевича, надрукованих 1830 року у «Вестнике Европы» під криптонімом «Ш.» – Боровиковський чи Опанас Шпигоцький, який трохи пізніше у тому ж часописі під тим же псевдонімом умістив власні варіації на тему Міцкевича» [2].

У 1852 р. у Києві поет, перекладач і професор Київського університету Амвросій Метлинський видав збірку Л. Боровиковського «Байки і прибаутки» (177 творів), що стала єдиною власне книгою, опублікованою за його життя. Збірка мала значний успіх, адже відкрила українській літературі ще нерозроблений жанр – національну версію просвітительського реалізму. Автор монографії про творчість Л. Боровиковського М. Ткачук відзначив, що байки митця були близькі до класичних зразків Езопа, Лафонтена й Лессінга, черпали мотиви польського поета Ігнатія Красіцького та мали зв'язок із моральними-етичними уявленнями українського народу та використовували національні фольклорні засоби образності [3].

Левко Боровиковський прожив вельми непросте життя, останні три десятиліття якого перебував на Полтавщині, майже нікуди не виїжджаючи з дому через тяжку хворобу. Але в українській поезії аж до сьогодні творча постать поета насправді важлива для розуміння розвитку української мови, плекання любові до неї, впливу фольклору на літературу, збагачення жанрового репертуару української словесності та введення українського романтизму в контекст загальноєвропейського.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дворянчикова С. Є. Романтичні засади онімного простору балади Л. І. Боровиковського «Маруся». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. Одеса : «Гельветика», 2020. № 46. Т. 1. С. 122–125.
2. Назаренко М. Й. Крім «Кобзаря»: Левко Боровиковський. Київ, 2019. URL: <https://kyivdaily.com.ua/levko-borovikovskiy/>

3. Ткачук М. П. Романтичний дискурс Левка Боровиковського. Київ: КНТ, 2020.